

1. REALISME: KUASA DAN KEPENTINGAN DIRI

1.1 Gambaran Keseluruhan Realisme

Realisme sering dianggap sebagai teori hubungan antarabangsa yang tertua dan paling dominan. Akarnya boleh dikesan kembali kepada karya ahli falsafah klasik seperti Thucydides, Machiavelli, dan Hobbes. Premis utama realisme ialah politik antarabangsa ditakrifkan sebagai mengejar kuasa dan kelangsungan hidup dalam sistem anarki. Di sini, "anarki" tidak bermaksud situasi huru-hara, tetapi ketiadaan kerajaan global atau pihak berkuasa yang menyeluruh.

1.2 Andaian Utama Realisme

- **Berpusatkan Negara:**

Realisme memberi tumpuan terutamanya kepada negara sebagai aktor utama dalam hubungan antarabangsa. Negara dilihat sebagai aktor yang bersatu dan rasional yang berusaha memaksimumkan kepentingan nasional mereka, terutamanya melalui kuasa.

- **Anarki:**

Sistem antarabangsa beroperasi dalam keadaan anarki. Ini bermakna tidak ada kerajaan atau pihak berkuasa dunia yang boleh menguatkuasakan peraturan atau memediasi pertikaian. Setiap negara mesti melihat kelangsungan hidup mereka sendiri.

- **Kuasa dan Keselamatan:**

Dalam dunia dengan ancaman-ancaman yang berpotensi, negara mengambil berat tentang keselamatan dan kelangsungan hidup mereka. Matlamat utama setiap negara adalah untuk memperoleh kuasa, terutamanya kuasa ketenteraan, untuk memastikan keselamatannya.

- **Sistem Bantuan Diri:**

Negara tidak boleh bergantung pada orang lain untuk perlindungan; mereka mesti bergantung pada diri mereka sendiri. Ini sering membawa kepada dilema keselamatan, di mana tindakan satu negara untuk meningkatkan keselamatannya (contohnya, dengan membangunkan tenteranya) dilihat sebagai mengancam oleh negara lain, lalu mendorong mereka untuk melakukan perkara yang sama yang boleh membawa kepada perlumbaan senjata atau konflik.

1.3 Varian Realisme

Terdapat pelbagai varian dalam aliran pemikiran realis:

- **Realisme Klasik:**

Memberi tumpuan kepada sifat manusia sebagai pemacu usaha negara untuk mendapatkan kuasa. Pemikir seperti Hans Morgenthau percaya bahawa keinginan untuk menguasai orang lain adalah berakar umbi dalam sifat manusia.

- **Neorealisme (Realisme Struktur):**

Dibangunkan oleh Kenneth Waltz. Neorealisme mengalihkan tumpuan daripada sifat manusia kepada struktur sistem antarabangsa. Ia berhujah bahawa sifat anarkis sistem antarabangsa memaksa negara bersaing untuk kuasa dan keselamatan.

1.4 Realisme dalam Amalan

Untuk memahami realisme dalam amalan, teliti Perang Dingin antara Amerika Syarikat dan Kesatuan Soviet. Kedua-dua kuasa besar terlibat dalam perjuangan sengit untuk menguasai, mengumpul kuasa tentera dan membentuk pakatan (NATO dan Pakatan Warsaw) untuk memastikan kelangsungan hidup mereka. Perlumbaan senjata dan dasar saling musnah (MAD) menunjukkan dilema keselamatan yang wujud dalam pemikiran realis.

1.5 Kritikan terhadap Realisme

Walaupun realisme menyediakan rangka kerja yang kuat untuk memahami konflik dan dinamika kuasa, ia telah dikritik kerana terlalu fokus pada kuasa ketenteraan dan mengabaikan faktor lain seperti ekonomi, institusi antarabangsa dan aktor bukan negara. Pengkritik juga berpendapat bahawa ia memberikan pandangan yang pesimis dan terlalu sinis terhadap sifat manusia dan hubungan antarabangsa.

2. LIBERALISME: KERJASAMA DAN INSTITUSI

2.1 Gambaran Keseluruhan Liberalisme

Liberalisme membentangkan pandangan yang lebih optimistik tentang hubungan antarabangsa dengan memberi tumpuan kepada kerjasama, institusi antarabangsa, dan saling bergantung antara negara. Teori ini menekankan bahawa konflik tidak dapat dielakkan, dan negara boleh bekerjasama untuk mencapai matlamat bersama.

2.2 Andaian Utama Liberalisme

- Sifat Manusia:

Tidak seperti realisme, liberalisme memandang sifat manusia secara lebih positif. Ia percaya bahawa orang ramai mampu bekerjasama dan negara boleh meneruskan hubungan yang saling menguntungkan.

- Institusi Antarabangsa Penting:

Liberal berpendapat bahawa organisasi antarabangsa seperti Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu, Pertubuhan Perdagangan Dunia (WTO), dan Kesatuan Eropah (EU) memainkan peranan penting dalam memudahkan kerjasama dan mengurus konflik.

- Saling bergantung:

Saling bergantung ekonomi, sosial dan politik antara negara mengurangkan kemungkinan konflik. Sebagai contoh, negara-negara yang saling bergantung dari segi ekonomi kurang berkemungkinan berperang kerana mereka mempunyai kepentingan untuk mengekalkan hubungan aman.

- Demokrasi dan Keamanan:

Teori Keamanan Demokratik, iaitu aspek utama liberalisme, mencadangkan bahawa negara demokrasi kurang berkemungkinan berperang antara satu sama lain. Ini kerana institusi demokrasi menggalakkan akauntabiliti, dan negara demokrasi lebih cenderung untuk menyelesaikan konflik secara aman.

2.3 Varian Liberalisme

- Liberalisme Klasik:

Berakar umbi dalam tulisan Immanuel Kant dan John Locke. Liberalisme klasik memberi tumpuan kepada peranan hak asasi manusia, demokrasi, dan perdagangan bebas dalam menggalakkan keamanan dan kerjasama.

- **Institusionalisme Neoliberal:**

Varian ini yang dikaitkan dengan sarjana seperti Robert Keohane dan Joseph Nye, memfokuskan kepada bagaimana institusi antarabangsa boleh membantu mengatasi cabaran anarki dengan menyediakan mekanisme untuk kerjasama. Mereka berpendapat bahawa institusi boleh mengurangkan ketidakpastian dan ketidakpercayaan yang sering membawa kepada konflik.

2.4 Liberalisme dalam Amalan

Liberalisme boleh dilihat dalam tindakan melalui penubuhan institusi antarabangsa dan perjanjian yang menggalakkan kerjasama. Contohnya:

- Penubuhan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu selepas Perang Dunia II bertujuan untuk mencegah konflik masa depan dan menggalakkan keamanan dan keselamatan antarabangsa.
- Kesatuan Eropah, dengan menyepadukan ekonomi Eropah, telah membantu mengekalkan keamanan di benua itu sejak Perang Dunia II, yang menunjukkan faedah saling bergantung dan kerjasama ekonomi.

2.5 Kritikan terhadap Liberalisme

Pengkritik liberalisme berpendapat bahawa ia terlalu idealistik dan mengabaikan peranan berterusan kuasa dan konflik dalam hubungan antarabangsa. Realis, sebagai contoh, berhujah bahawa institusi antarabangsa hanya berkesan apabila ia sejajar dengan kepentingan negara yang berkuasa dan kerjasama sering terputus apabila kepentingan negara yang penting dipertaruhkan.

3. KONSTRUKTIVISME: IDEA DAN IDENTITI

3.1 Gambaran Keseluruhan Konstruktivisme

Konstruktivisme mencabar andaian materialis kedua-dua realisme dan liberalisme dengan menekankan kepentingan idea, kepercayaan dan identiti dalam membentuk hubungan antarabangsa. Konstruktivisme berpendapat bahawa sistem antarabangsa bukan sahaja dibentuk oleh kuasa material (seperti kuasa dan keupayaan ketenteraan) tetapi oleh struktur sosial dan pemahaman bersama antara negara.

3.2 Andaian Utama Konstruktivisme

- **Pembinaan Realiti Sosial:**

Andaian teras konstruktivisme ialah dunia dibina secara sosial. Ini bermakna identiti, minat, dan tingkah laku negara tidak ditetapkan atau ditentukan oleh faktor material tetapi dibentuk oleh idea, kepercayaan, dan interaksi sosial.

- **Kepentingan Identiti:**

Ahli konstruktivis menekankan peranan identiti dalam membentuk tingkah laku negara. Negara bertindak bukan hanya berdasarkan kuasa atau kepentingan diri, tetapi juga berdasarkan pada identiti, sejarah, dan norma budaya mereka. Sebagai contoh, cara sesebuah

negara memandang dirinya sendiri (cth., sebagai sebuah negara demokrasi, pemimpin serantau atau negara revolusioner) mempengaruhi pilihan dasar luarnya.

• **Norma dan Idea Penting:**

Konstruktivisme menonjolkan kepentingan norma antarabangsa, seperti hak asasi manusia, kedaulatan, dan penolakan percambahan senjata. Norma ini mempengaruhi tingkah laku negara dengan mewujudkan jangkaan tentang apa yang dianggap sah atau boleh diterima dalam masyarakat antarabangsa.

3.3 Konstruktivisme vs Realisme dan Liberalisme

Walaupun realisme dan liberalisme menumpukan pada faktor material seperti kuasa dan institusi, konstruktivisme menekankan peranan idea. Bagi ahli konstruktivis, politik antarabangsa bukan sahaja membabitkan pertandingan ke atas sumber material tetapi juga tentang makna, identiti dan norma. Contohnya, Perang Dingin bukan sekadar perebutan kuasa tetapi juga pertembungan ideologi—kapitalisme lawan komunisme.

3.4 Konstruktivisme dalam Amalan

Contoh konstruktivisme dalam tindakan ialah norma global terhadap penggunaan senjata kimia. Walaupun teori realis atau liberal mungkin menjelaskan ini sebagai hasil daripada politik kuasa atau perjanjian institusi, konstruktivis berpendapat bahawa larangan senjata kimia adalah hasil daripada norma dan nilai bersama yang telah berkembang dari semasa ke semasa. Norma-norma ini membentuk tingkah laku negara dengan mentakrifkan apa yang boleh diterima dalam peperangan.

Begitu juga, Kesatuan Eropah juga boleh dilihat melalui lensa konstruktivis. Idea identiti Eropah telah memainkan peranan penting dalam memupuk kerjasama dan integrasi di kalangan negara anggota EU. Kepercayaan bersama dalam identiti Eropah yang sama membantu menjelaskan sebab negara-negara Eropah telah bersedia untuk menyatukan kedaulatan dalam bidang seperti perdagangan dan dasar monetari.

3.5 Kritikan terhadap Konstruktivisme

Walaupun konstruktivisme menawarkan pandangan berharga tentang peranan idea dan identiti, ia telah dikritik kerana terlalu fokus pada aspek sosial dan idea dalam hubungan antarabangsa dan mengabaikan kuasa material. Realis berpendapat bahawa, pada akhirnya, kebimbangan kuasa dan keselamatan masih mendominasi tingkah laku negara, tanpa mengira norma dan idea yang dimainkan.

Dimensi	Realisme	Liberalisme	Konstruktivisme
Aktor Utama	negara	Negara, Institusi Antarabangsa, Aktor bukan Negara	Negara, Aktor bukan Negara, Identiti, Norma
Sifat Manusia	Pesimis (kepentingan diri, konflik)	Optimis (kemungkinan Kerjasama)	Sifat manusia dibentuk oleh idea dan struktur sosial
Fokus Utama	Kuasa dan keselamatan dan system anarki	Kerjasama, institusi dan kesalingbergantungan	Idea, norma, identity

Sumber Konflik	Persaingan untuk kuasa dan keselamatan	Runtuhnya kerjasama, kekurangan institusi	Pertembungan idea dan identiti
Sistem Antarabangsa	Anarki	Anarki tetapi institusi-institusi mengurangkan kesannya	